

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Fosia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiunile se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, și aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

„Cei mai cumiți oameni“.

În timpurile sănătoase ale istoriei omenеști chestia aceasta cu oamenii cei mai cumiți era foarte normală.

Într'un secol se uneau câte unul sau doi cei mai cumiți oameni „și faima” lor făcea înconjurul lumii. Toți îi admirau și îi ascultau fiind lumea în pace. Pe măsura însă în care „oamenii cei mai cumiți” au început să sporească la număr, pacea lumii a început să se clatine și ea, fiindcă dintre atâția cumiți oameni nu mai știau pe cine să asculte. Să ne dăm seama ce mulțime mare de „oamenii cei mai cumiți” au aranjat „revoluția franceză” care a nenorocit zeci de mii de familii. Tot pe baza, că ei sunt „cei mai cumiți oameni din lume” face ravagii și tovarășul Stalin cu pretenii săi. Că ce cumițenie poate fi aceasta, care umple lumea de sânge omenesc nevinovat o știu numai tovarășii inițiați în marile teme sociale. Ci mai proști decât ei în știința socială sunt trimiși în grozave chinuri pe lumea cealaltă, fără multă discuție.

Este un fenomen ciudat falanga mereu crescândă a „oamenilor celor mai cumiți”, care se află cu duiumul atât la orașe cât și la sate. Și este ceva și mai ciudat ca oamenii cei mai cumiți din timpul modern pe lângă pretinsa lor înțelepciune vor să impună și cu ferocitatea. Să te ferească Tatăl Cel Ceresc să ajungi pe mâna unuia dintre acești mai cumiți oameni că e în stare să te sfărtece în bucăți.

Las că nu sunt mulțumiți cu nici o rânduială omenească dar atacurile lor cele mai vehemente se îndreaptă contra bisericii și a tot ce are legătură cu ea. Înțelepciunea, blândeța dar mai ales adevărurile propovăduite ce Domnul nostru Iisus Hristos au darul să-i supere până la nebunie.

Desigur că acești cei mai cumiți oameni nu ar merita nici măcar un strop de cerneală

să fie cheltuită pentru ei, dacă această cumițenie excesivă ar folosi-o numai pentru ei dar nenorocirea este mare fiindcă acești oameni grozavi vor să impună cumițenia lor la început prin un potop de vorbe și dacă nu reușesc — uti figurae docent — nu se dau înapoi nici de la brișcă ori grenada de mână.

Temeritatea aceasta bagă în sperieți pe oamenii cei slabi de înger și cucerește pe acei indivizi care nu ar avea nimic împotriva dacă lumea i-ar socoti și pe ei foarte cumiți. Și ca să-i răcorim pe acești oameni cari prin cumițenia lor rup și distrug tot ce le iese în cale sau — mai teribil — încearcă să se opună lor ca elefanții sălbatici din Africa, să căutăm să vedem unde am găsi temeuri de justificare pentru mândria acestor cumiți. Să începem cu Domnul nostru Iisus Hristos. Mântuitorul lumii pentru toate vremurile decide: „Cel ce se înalță pe sine se va smeri” Amin! răspundem noi așa s'a întâmplat întotdeauna în decursul istoriei omenеști, mărimi cari s'au crezut invincibile au căzut rușinos. Dacă luăm împărații de demult, pe cei mai mulți îi găsim foarte modești. Bunaoară cum a fost Alexandru Macedon. Să cercetăm viața celor mai distinși filosofi și oameni de știință și la fiecare pas din viața lor găsim o modestie care ne înalță inima așa că dacă pe „oamenii cei mai cumiți” de azi cari sunt și furioși în acelaș timp și îi comparăm cu adevărații oameni cumiți ce sună că vasele goale, dând sunet, dar fără miez.

Știm foarte bine că oamenii de azi sunt o patrie și necăjiți și lăsați în pace pe fiecare cu căciula lui și totuși grija pentru viitor trebuie să ne trezească din somn și să ne pună serios întrebarea ce se va alege de viitorul nostru dacă cumițenia aceasta forte, care e în stare să ucidă nu este etichetată cum trebuie și nu-i îndreptată în spre locul care i se cuvine spre balamuc. Trăim în Europa și oricum moravurile europene

vor fi ele călcate în picioare de unii și de alții, dar la urmă ele vor trebui să învingă moravurile barbare pe care lumea le-a condamnat de mult.

Din izvoare italiene aflu că în Abisinia oamenii Duceului au dat peste niște sfinți a la Africa. La suflet spun italienii au ceva din sălbăticia fiarelor din codrii neumblați de oameni dar dacă te uiți la mutrele lor greu găsești între ele și între icoanele sfinte ceva daosebire fiindcă se aseamănă perfect. Și cum frații noștri italieni sunt niște artiști admirabili în canto, proză și mimică, știu bine ce' muncă uriașă l-a costat pe sfântul din Abisinia să-și confecționeze o mutră de înger când în lăuntru lui era altăceva. Păcat de atâta muncă și strâmbătură ca într'o bună zi să fi recunoscut așa cum ești și nu cum te prefaci. Iubiți cetitori, am intrat în postul Învierii Domnului și nu putem să nu ne aducem aminte, de miile și miile de jertfe pe cari le au cules și pe care le vor mai culege „cei mai cuminți“ și mai „sfinți“ oameni din lume cari își studiază cu o răbdare supraomenească mutra la oglindă. Celor înnecați în Dunăre li se trimite din an în an câte o cunună de aducere aminte, numai jertfele gengsterilor rafinați sunt uitate și necompătimate de nimeni. Spuneți vă rog și pentru ei în timpul reculegerii sufletești un Tatăl nostru.

Dr. Ștefan Cioroianu.

Taina Pocăinței

din punct de vedere pastoral.

de Pr. Tiberiu V. Gherga.

a). În special cu bolnavii să tratăm foarte blând și să nu-i părăsim până nu vom reuși să le strecurăm o cât de mică rază de speranță și mângâiere în suflet. Este un lucru foarte-foarte greu, însă merită truda, căci dacă reușim, vom avea o nemărginită satisfacție.

Iată un caz concret :

Eram în al 3-lea sau 4-lea an de preoție. Sunt chemat să cuminec o nevestă tineră, căsătorită doar de vre-un an. Notez, că era din o familie de condiții bune, cu o mamă foarte evlavioasă. Bolnavă însăși, încă din copilărie foarte iubitoare de biserică. Era bolnavă de : cea mai neiertătoare boală a tineretului, de tuberculosă. Oștia și ea, sigur, că e condamnată fără posibilitate de scăpare. Eu eram avizat încă în ziua precedentă, după cum este obiceiul în parohia mea, ca în toate cazurile să fiu anunțat de vreme, nu să vie în ultimul moment, ba chiar noaptea — cum aud că se mai procedează în unele părți (foarte incorect de altfel).

Nu știu, dacă mă credeți, dar Vă mărturisesc sincer, că am avut o noapte foarte rea. Mi-am tot frământat mîntea, să găsesc cuvinte potrivite, cu cari să dau o cât de slabă mângâiere celui ce avea să plece de aici. Și dimineța am plecat cu o foarte mare îndoială în suflet asupra reușitei. Când am intrat și am văzut-o cu mamă-sa lângă dânsa, ambele plângând, mi-s'a pus un nod în gât de milă. Apoi am procedat la spovedanie — sub durata căreia dânsa a tot plâns. După spovedanie am început, cu foarte puțin curaj, să-i vorbesc. Și Dumnezeu mi-a dat cuvinte potrivite de mângâiere, deși nu i-am ascuns soarta ce o aștepta, și am reușit mai întâiu să-i opresc lacrimile, iar la plecarea mea am lăsat-o zâmbind. Peste o săptămână a murit; însă mi-a spus mama ei, că până în clipa morții mi-a tot rugat de sănătate, și fără să mai plângă, mângâia dânsa pe membrii familiei sale. Acest caz îl privesc eu, ca cel mai important eveniment și cel mai reușit act de pastorație ce am săvârșit până astăzi și de care voiu fi mândru toată viața mea.

b). Cu cei sănătoși vom proceda tot cu mult tact. În special când vor veni pentru prima dată la mărturisire. Atunci îi vom ispiti mai amănunțit, însă la nici un caz nu le vom pune toate întrebările din molitvelnic. Eu procedez așa : Mai întâiu după câteva cuvinte introductive — cari, nu e necesar să fie cele din molitvelnic — îl îndemn să mărturisească singur ce știe că a păcătuit. După aceea voiu începe eu să-i pun întrebări. Mai practic este, să iei poruncile dumnezeiești, apoi cele bisericesti, întrebându-l, după fiecare, dacă a călcat-o. După ce am exhaustat acestea, îi voiu pune unele întrebări din molitvelnic. Am zis „unele“, căci (și aici vine Psychologia) căci dacă i-aș pune vre-una nepotrivită cu firea, cu caracterul, deci : „individualitatea“ sa, poate l-aș jigni, poate l-aș înstrăina cu totul de această Taină.

c). Cu și mai mare tact și delicatețe vom proceda cu tinerii de ambele sexe, în special în chestiunile sexuale. La spovedirea acestora, mai mult vom vorbi noi, insistând sub formă de sfaturi asupra : iubirii și ascultării părinților lor trupești și duhovnicești (preotul și învățătorul) și a respectului ce îl datorează acestora, cum și celor mai vârstnici.

Vom insista să cerceteze biserica și să facă fapte bune, în special milostenii.

d). La femei vom insista asupra adulterului, arătându-le, că este o călcare de jurământ cu urmări grave în ce privește fericirea căsniciei. Și mai ales vom insista asupra : avortului, arătându-le că acesta este o crimă de ucidere ordinară,

care atrage după sine atât distrugerea sănătății trupești, cât și pierderea mântuirii sufletului. Vom căuta să descriem aceasta în culori cât mai negre, infiltrând în ele chiar groaza, spre a le decide să abandoneze scârboasele practice cari periclitizează viitorul Neamului nostru.

Este însă dureros faptul, că femeii tinere nu prea vin să se mărturisească. Noi însă ne vom folosi de cele mai bătrâne, cari se mărturisesc regulat spre a le întrebuița ca misionare în această importantă și vitală problemă. Și anume așa, că le vom spune acestora, că vor ispăși dânselor mai ușor și vor obține mai sigur iertarea acestor păcate (săvârșite de cele mai multe dintre dânselor în tinerețe) dacă vor sfătui pe cele tinere și le vor împiedeca să mai săvârșescă aceste distrugătoare păcate, care sunt: adulterul și avortul.

Garantiez, că un grup de 5-10 astfel de femei puse în serviciul cauzei bune, vor produce roade apreciable.

(Urmează)

Săptămâna.

„Dar cel plătit, care nu este păstor, și ale cărui oi nu sunt ale lui, când vede lupul venind, lasă oile și fuge; și lupul le răpește și le împrăștie“.

(Ioan 10, 12).

Versul 12 dela Ioan Cap. 10, este leit—motivul cu care sectarii atacă rostul preoției în fața credincioșilor. Un popă are 32 jughere sesie, o plată boerească, stolă uzurpatorie și abuzivă, așadar întrunește toate elementele pentru a fi numit *năimit*.

În atâtea ocaziuni ale vieții de toate zilele a satului în cari preotul nu se poate amesteca, pentru că: fie că îi e sub demnitate, fie că din capul locului știe că nu va putea răzbi, date fiind anumite conjuncturi, sectarii, arată pe bietul popă a fi un *egoist*, un *năimit* — pentru ca să fie în nota biblică — și cum biblia și-a păstrat în sub-conștient, tot creditul, evident că ponosul unei discreditări și o aparență demagogică de „dușman al poporului“ este recolta de care are neplăcerea și durerea a fi înconșorțat.

Dar, se pare că moda *sectarismului* este în plin declin cam peste tot. Observ prin satele vecine că contingentul sectar, dacă nu este în descreștere, la nici un caz nu mai progresează.

Cauzele sunt multiple și nu-i locul să le înșirăm.

Propaganda sectară cu toate acestea nu a slăbit din intensitate, din contra este în faza furiosului neputincios. Ici coala se obsearvă

răsvrățiri contra ordinii de stat: o vădită și foarte curioasă nesupunere la legile și dispozițiunile în vigoare. Cu toată furia lor, în masele populare, aceasta produce parte indignare, parte indiferență.

Chestiunea atitudinii sectarilor — am mai afirmat-o — de acum devine o problemă a ordinii de stat.

Rezultatul măsurilor contra acestor eșiri fățișe nu mai intră în putința noastră a le controla, la tot cazul nu putem rămâne indiferenți.

Dar dacă sectarii de acum nu mai pot influența cu acest verset, nu tot așa stă treaba în raportul cu *oamenii* cu „*răspundere în angrenajul statului*“.

Câți dintre preoți nu au avut neplăcerea să vadă — în alegeri și după ele — că o cerere justă în interesul suprem și obiectiv al bisericii sau al localității în care este așezat ca un „conducător firesc al poporului“, este satisfăcută ori respinsă după un criteriu pur politic de partid. Câți dintre preoți nu și-au făcut reparații, construcții ori alte chestiuni de ordin general la biserică și case parohiale, în vremuri de alegeri cu condițiunea a făgăduii ceace în cea mai mare parte nu erau siguri cât pot da: voturi?

În unele locuri — sunt puține — ajutoarele s'au dat conform făgăduințelor. În cele mai multe preotul a fost difuzorul făgăduelilor, cari niciodată nu au avut a doua zi de realizare.

Prestigiul a rămas în vânt! Și așa s'a ajuns la un discredit, care a fost exploatat iarăși numai contra preotului, tocmai de cei ce-l provocaseră.

Sub astfel de împrejurări, nu odată s'au auzit cele mai grave cuvinte la adresa preoților, cuvinte adresate dela „oameni cu răspundere“, în cele mai multe cazuri fără nici un temei real.

Desigur că în „opinia publică“ s'a creat o atmosferă sufocantă, pe cât de neîntemeiată, pe atât de gravă. S'a ajuns la psihoza aproape generală că un popă este pur și simplu un *năimit*, un *profitor*, un *egoist*, o sarcină absolut inutilă în socoteala statului.

Asemenea lucruri și mentalități s'au practicat și în alte părți ale lumii, iar istoria este mărturia martiriului preoților și apoi a tăvălugului morții și atrocităților în popor. Printr'o nesocotită declarație izvorită dintr'un calcul pur personal, s'a creat o atmosferă antireligioasă, cu cele mai funeste urmări de distrugeri.

Spectacolul tuturoi acestor distrugeri ia un aspect și mai tragic, când înfățișezi tabloul victimelor jertfite de ferocitatea antireligioasă.

Cel mai fioros tablou al acestor crime, îl înfățișează cartea apărută recent în editura Cu-

getarea: „Prigoana religioasă în Spania“, tradusă în românește de Constantin Stelian. Autorul — s'a lăsat anonim — după ce face unele considerațiuni în introducere, asupra infiltrațiunilor marxiste-anarhiste în Spania și asupra luptei dintre materialism și spiritualism, constată: (pag. 32) „Nu s'a produs — stăruim — o dărâmare a Spaniei catolice. Cum vedem, atrocitățile care au fost comise la 18 Iulie sunt rezultatul logic al unui șir de evenimente al cărui început datează de mult și care e manifestarea crescândă, fără încetare, a unei adevărate fobii antireligioase. Țara și împreună cu ea instituțiile catolice **cedează** pe rând *partidelor și sindicatelor* care au înscris în programul lor revoluția permanentă și care sunt hotărâți să impună Spaniei regimuri de violență antireligioasă, trădate prin extirparea a tot ce-i simbol, a tuturor sentimentelor religioase. Opinia publică manifestă dintr'un timp în altul o oarecare îngrijorare: mărturie, triumful electoral al centrului și dreptei în Noemvrie 1933; dar reacțiunea nu e nici destul de întinsă, nici destul de adâncă, pe deasupra, nici înțelepțește întrebuintată și condusă“.

Se reflectează oare această constatare într'o măsură oarecare și la noi?

Judecați și veți vedea.

Ar fi monstruos să continui atrocitățile ce le descrie cu date și nume autorul. Este suficient a aminti că tot personalul clerical, din San Joan los Fonta, care întreținea din propriile mijloace un azil pentru bătrâni și orfani, un spital și o școală pentru copiii săraci, au fost arși de vii pe un rug uriaș, în urletele de satisfacție ale celor mai mulți pe cari îi îngrijiseră cu toată abnegația și devotamentul.

Acesta-i rezultatul incendiului instinctelor populare într'o direcțiune atât de flamabilă.

Pe scurt, Spania și Rusia în zilele noastre au distrus lucruri de artă de valori nelimitate, în afară de zecile de mii de slujitor ai Domnului.

Ce s'a făcut în Statele în cari conducătorii lor au știut să aprecieze *factorul suflet?*

Italia și-a câștigat un nediscutat prestigiu și autoritate înlăuntru și afară.

Germania disprețuind o lume întreagă realizează — fără nici o împotrivire — un vis al ei, pentru care a fost anunțat război.

La noi, trebuie să recunoaștem, se depune toată străduința înspre o viață nouă.

Dar avem datoria să exploatăm prin *solidaritatea* noastră acest început fericit, dându-i toată intensitatea în timp și spațiu.

Să dovedim că nu suntem năimiți!

Pr. Traian Constantin.

Cum este privit Creștinismul într'o istorie a lumii de H. G. Wells*).

De : Prof. Constantin Rudneanu

Scriitorul englez a publicat o istorie a lumii în limba engleză, tradusă și'n limba franceză de Amy Borgeaud. Istoria lui H. G. Wells este istoria umanității, începând cu prima licărire de viață omenească și până la evenimentele din zilele noastre ce se petrec după războiul mondial.

Ceeace ne interesează sunt faptele culturale în jurul cărora se țese întreaga poveste a omului, ele sunt analizate în lumina creatoare a istoriei. H. G. Wells se ocupă numai de partea istorică a creștinismului lăsând la o parte teologia, recunoaște că întreaga învățătură a lui Iisus Hristos este depozitată în Evangheliile, ele ne dau portretul precis, și cetindu-le vedem clar, că a existat, fără să fie putut inventa.

H. G. Wells este un utopist și întreaga descriere a lui nu-i altceva decât partea umană a lui Iisus ridicată până la perfecțiunea cea mai mare posibilă, dar caracterul lui Iisus numai uman rămâne, cu toată expresia „de putere magnetică“ ce o întrebuintează, rămâne pentru omul creștin un gol în suflet. Vorbind despre activitatea lui spune, că-i tămăduia pe cei suferinzi, îi întărea pe cei slabi în credință, acuzat însă de evrei, că vrea să întemeieze un regat aparte de a lui Iuda a fost judecat și răstignit între doi tâlhari.

Doctrina împărăției Ceriului, care ocupă un loc primordial în învățătura lui Iisus este una dintre doctrinele cele mai revoluționare care a trezit la o nouă viață și la o nouă gândire omenirea, și e natural că lumea din timpul acela n'a simțit semnificația ei cea mare...

Evreii credeau că Dumnezeu lor, cel universal, este adevărat, dar el era reprezentat ca și un comerciant care a făcut un contract cu părintele Avram, contract foarte favorabil în sensul unei dominațiuni asupra lumii — Iisus a venit și a distrus acest contract — luându-le speranțele himerice, afirmând pozitiv că'n împărăția Ceriului nu sunt popoare alese, Dumnezeu este dragoste, Părinte al vieții incapabil de favoritismul unui anumit popor; chiar în parabola bunului Samaritean Iisus se ridică contra tendințelor de a diminua alte rase și alte credințe... (pp. 160—161).

O temă importantă pe care o atacă Iisus este bogăția, pe care o condamnă fiindcă viața

*) H. G. Wells: *Abregé de l'Histoire du monde, Genève. (A short history of the World).*

și cu tot ce aparține ei, trebuie consacrată lui Dumnezeu. Într-o mare parte din învățăturile sale el se ridică contra fariseismului formalist și riguros.

„Iisus Hristos nu proclamă numai o revoluție socială și morală, dar e clar după cum ne arată câteva pasagii din Evangheliile, el atinge și domeniul politic, e adevărat, că mărturisesc, că Impărăția Lui nu-i din lumea aceasta, că adevărata împărăție e a sufletului, cu toate acestea putem afirma că lumea exterioară a fost revoluționată și reinnoită“...

Lumea dinprejurul Său a fost oarbă și surdă la aceste învățături a lui Iisus.... El a lărgit orizonturile contimporanilor Săi, a transformat viața umană... cei mici, cei egoiști, cei plini de patimi au rămas în întunecul vieții lor, n'au primit lumina unei vieți religioase care se întindea tot mai mult în întreaga lume....

În lumea lui Iisus de atunci ca și în cea a noastră a creștinilor de azi deasupra tuturor plană *dragostea*, în fața ei privilegiul, proprietatea, orgoliul, ierarhia, toate s'au transformat sau au dispărut cu încetul, dar lumea neînțelegându-L, s'a revoltat contra Lui... Și de aci drama depe Golgotha.... batjocura, cununa de spini, sceptrul regal...

Într-o istorie a lumii evident elementul spiritual al lumii creștine a avut un rol hotărâtor, fiindcă el a aprins flacăra divină a adevăratei civilizații, care are la bază dragostea față de Dumnezeu Tatăl și de aproapele Său.

Contemplând istoria lumii în lumina cercetărilor religioase, vom penetra în sufletul civilizațiilor și vom vedea desprinzându-se din haos o nouă lume cu un soare al libertății și al dragostei, pe care cei vechi nu l-au avut și cei de azi nu vor să-l înțeleagă.

Geneza Arianismului

— Puncte de sprijin pentru Arianism în teologia creștină anterioară —

De Preotul Gh. Cotoșman
profesor la Academia teologică

Tatăl n'a născut pe *Fiul*, el n'a încetat de a-l naște, ci-l naște *vecinic*. Dar Origen greșește când afirmă: „Deoarece Răscumpărătorul este chipul bunătății lui Dumnezeu însuși, covârșește cu bunătatea pe cei mai prejos de el într'un grad mai mare decât e însuși covârșit de Dumnezeu, de care a zis: „Tatăl cel ce m'a trimis este mai mare decât mine“. Dar chiar dacă Origen zice că între *Fiul* și făpturile bune este

o deosebire mai mare decât între *Tatăl* și *Fiul*, el tot admite o deosebire de bunătate între amândoi, și pare astfel a nu atribui *Fiului* bunătate absolută. Origen numi pe *Fiul* absolut înțelept și drept, deși amândouă aceste însușiri le primea dela *Tatăl*, deci trebuia să-l numească și absolut bun; iar nu să ezite a-l numi așa, din pricină că *Fiul* are bunătatea sa dela *Tatăl*. Aici, deci, Origen pare a se fi încurcat de câteva locuri biblice ce-l făcură a admite păreri contrare concepției fundamentale ce el avea despre Hristos.

Astfel de părere este și aceea, când el, în câteva locuri, se îndoaie dacă *Fiul* cunoaște pe *Tatăl* și dacă are o cunoștință deopotrivă cu *Tatăl*, cu toate că în alte locuri afirmă că ambii au o cunoștință deopotrivă și zice că *Fiul* cunoaște slava *Tatălui*¹⁾.

După Tertulian, *Fiul* este din *Ființa Tatălui*, după Origen el este născut din veci. Aici vedem o unitate a *ființei*, iar la Arieni numai a *voinei*. La Origen *Fiul* se deosebește esențialmente de *Fiul Arienilor*. După Origen toate spiritele create sunt schimbăcioase, iar *Fiul* din firea lui nu este schimbăcios.

În comentarul la Ioan, vol. II. fol. 235, Origen zice, că *Fiul* este mai bun decât toate *ființele* create, nu în mod comparativ (ou *sinkrisei*). Unii teologi protestanți în frunte cu Schleiermacher au căutat în scrierile lui Origen, cu osebire în opera sa *Peri Arhon* să stabilească puncte comune cu învățatura arienilor, afirmând că acest tratat așa este dispus, că *Fiul* stă între *Tatăl* și celelalte puteri create ca o tranziție dela celelalte *ființe* mărginite la Dumnezeu *Tatăl*.

În opera susmenționată Origen ar învăța că *Logos* ar fi făptura *Tatălui* și că subordonează pe *Fiul* *Tatălui* după *ființă*²⁾.

Abatele Aigrain scrie că Origen profesa în general eternitatea Cuvântului, consubstanțial cu *Tatăl*, însă uza câteodată de expresiuni prin care lăsa să se înțeleagă că subordonează pe *Fiul* *Tatălui*³⁾.

(Urmează)

1) Comentariu la Ioan. n. 18, Tom. 33, la At. Mironescu, Sf. Atanasie op. c. p. 99.

2) Eusebiu Popovici op. c. p. .

3) Aigrain op. c. p. 277.

Cu „Foaia Diecezană“.

În Sfintele Biserici,
Pe masa din Altar,
Cu „Foaia Diecezană“
Mai afli un ziar.

Ziarul „Universul“
El are'n sărbători
Și pagină'ngrijită,
De preoți-profesori.

O sfântă bucurie
Ne saltă inima,
Văzând cum se ajută
Prin el Biserica.

Preoții noștri'n sate
Cu grijă îl spicuesc,
La „Pagina Bisericii“
De-Amvon se pregătesc.

G. B.

Ziua împăciuirii.

Votul obștesc acordat tuturor cetățenilor României în urma războiului unității neamului, n'a fost la înălțimea așteptărilor. Când peste decenii sau veacuri veți deschide o cronică ce să glăsuiească de anii ce au frământat sufletele cetățenilor de după războiu, și dacă vă veți opri la pagina dela anului 1937 cetire, ceace vă va izbi la ochi vor fi însăilările de: aversiune, zăzanie, zavistie, sleirea puterii statului prin fărâmițarea oame-nilor în frânturi politice ce se esclud, se repudiază, calomniază, căsăpesc între ele, deceniu sau an ce a schimbat individul sociabil într'o brută sau hienă ome-nească.

Iată apanagiul votului obștesc.

Și acum deschideți o cronică ce să depene vrerile noastre patriarhale! Comparați acele vreri cu ale noastre. Veți vedea câtă curățenie, câtă concordie și religiozitate cuprind acele vreri private de mirajul votului obștesc. Nu există patimi de ideologii între popor și boierime. Numai Domnul și Vlădica îngrijau de treburile obștești.

Când citești acele pagini ce astfel glăsuiesc, parcă zic: De ce Doamne nu se reîntorc acele vremuri! Dar iată că vremurile sau reîntors și istoria se repetă.

Chemată a fost biserica prin căpetenia ei cea mai luminată I. P. S. Sa Patriarhul Miron să diriguiească treburile obștești.

Căci cum credeți c'ar li putut ieși neamul nostru din impasul de răscruce fără să împlorăm ajutorul Aceluia ce a zis: Fără mine nimic nu puteți face.

Și pentruca să reîntorcă ale cetățenilor suflete răvășite dela ura luptelor fratricide la frăție și împăciuire, din înalta Sa înțelepciune I. P. S. Sa Patriarhul a hotărât, ca în ziua de 13 Martie a. c. în toate bisericile de pe întreg întinsul României, dela Cremuș și până la valurile jucăuse ale Mării, dela apele Tisei și până la vadul Nistrului și în cele pitite în vreo văgăună de munte, să se îmllore ajutorul Celui de sus printr'o

rugăciune ferbinte pentruca să se desrădăcineze ura din sufletele Românilor.

Conform cu această dispoziție în catedrala orașului nostru sf. Liturgie s'a săvârșit cu un fast sărbătoresc de P. S. Sa Episcopul Vasile, înconjurat de un sobor de 8 preoți.

Ușile împărătești se deschid. Arhidiaconul catedralei prăfiră printre cele 3 degete ale dreptei ridicate Orariul glăsuind... Binecuvântează Stăpâne... Rând pe rând preoții din sobor, perechi câte prechi se îndreapta cu mers smerit înspre altar... Incepe Ectenia întreită și cu ea cea mai impresionantă implorare... Deodată P. S. Sa coboară din altar și în mijlocul ușilor împărătești în atitudine de rugăciune, plecându-și genunchii, rostește solemn, din suflet, cuprinzând toate colțurile bisericii, rugăciune... Și inimile lor, insetate de dragoste și rănite de spinul urii de frați, să le roueze cu darul prea Sfântului său Duh...

Era atâta interiorizare în rugăciunea rostită de P. S. Sa! Cât duh de viață n'a pus P. S. Sa în ea!

Și iarăși se ruga P. S. Sa... pentruca iarăși să aducă rodirile cele bune și de folos neamului nostru, degrab să ne auză pre noi și cu milostivire să-i miluiască pre dânzii... Era atâta cucernicie în exteriorizarea rugei acesteia încât își răscolea toate fibrele și te transfigura.

De-ți întorceai privirea înspre credincioși, vedea numai capete plecate. Mame ingenunchia alături de copii, părinți alături de fi, soldați alături de comandanți, elevi alături de profesori. Respirai numai piozitate, care te transporta. Era imposibil ca Părintele nostru al Luminii să nu-și plece urechea și din înălțimea cerului să ne trimită harul său mângâietor.

Par'că și cerul și-a manifestat aderența sa trimițându-ne mesagiul său prin fulgi de zăpada cari pe loc se topeau, pentruca să ne arate nouă că tot așa trebuie să se topească ura inimilor noastre.

Când a încheiat P. S. S. rugăciunea, când te-ai ridicat par'că erai mai degajat, mai mulțumit sufletește. Și par'că și corul Academiei de teologie te predisunea spre religiozitate și te ridica pe aripi înălțate prin cântarea executată în mod măiestru a.... Pe tine te laudăm.... când și ne rugăm se prelingea sacadat spre pierdere.... ne rugăm.... ne rugăm...., dar... interiorizare.

La sfârșitul liturghiei P. S. S. Episcopul Vasile înainte de a ceti pastorala I. P. S. S. Patriarhului Miron a rostit o predică din care redăm în mod laconic următoarele:

P. S. S. arată semnificația în biserica noastră Drept-Măritoare a Duminicii Ortodoxiei, care este de a cea a biruinții desăvârșite a Ortodoxiei asupra tuturor dușmanilor din lăuntrul ei. Ortodoxia nu e ceva abstract ci e norma de trăire în viață.

Și după cum Ortodoxia a fost pentru strămoșii noștri la vremea sa dreptar de viață pentru toate treburile publice ale statului, fiind părția pentru viața publică și cea particulară a fiecăruia tot așa trebuie să fie și de azi înainte. P. S. S. face apoi corelație între evenimentele de astăzi, arătând ce l-a determinat pe I. P. S. S. Patriarhul Miron ca tocmai în această Duminică a Ortodoxiei să fie biruința de împăciuire asupra luptelor noastre lăuntrice. Astăzi zice P. S. Sa suntem iarăși în fericita situație ca în vremurile patriarhale, când căpeteniile bisericii au fost chemate ca să fie cei mai apropiați sfetnici ai Tronului.

P. S. S. încheie spunând că sălășuirea păcii și a iubirii în suflet nu se poate fără ajutorul bisericii.

Fiecare propoziție rostită de P. S. S. era o maximă. Din fiecare afirmație țâșnea o lozincă.

* * *

Tot în ziua de Duminică 13 Martie p. m. la ora 5 în sala de gimnastică a liceului „Traian Doda” sub auspiciile societății „Femeilor Române”, secția Caransebeș a fost invitată să conferențieze D-na Percea, președinta societății „Femeilor Române” din Timișoara.

Conferențiera, după ce a fost prezentată de Păr. adm. protop. Isaia Suru asistentei, care a ținut să răspundă într'un număr mare și-a dezvoltat subiectul conferenței, intitulat „Asistență socială”.

După ce statornicește ce trebuie să înțelegem prin asistență socială, conferențiera face o incursiune în toate țările pentru a ne da o oglindă fidelă de modul cum este organizată asistența socială ajunge la concluzia că asistența socială nu poate fi făcută fără ajutorul bisericii. Asistența socială trebuie să fie grefată încapsulată pe doctrina bisericii noastre ortodoxe, și ea va da roade belșugarnice numai prin sacrificiul neprecupețit al maicilor noastre.

Pr. Oct. Tursa.

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Românii însă înaintează la 12 Februarie 1820 o nouă petiție în care arată că Putnic continuă a comite abuzurile predecesorilor săi cerând să fie numit episcop al Aradului Vasile Moga¹⁰⁾.

Putnic iarăși caută din răpuzeri să înăbușe curentul național îndreptând atacul împotriva lui C. Diaconovici Loga, Dr. I. Iorgovici și M. Nicoară, care la 1825 și trebuie să se expatrieze, plecând pentru totdeauna la București¹¹⁾, după ce de trei ori fusese afurisit de către administratorul diecezei Vârșețului, Sinezie Radivoevici, prin circularele cu data de 12 VIII 1817, 1 XII 1818 și 16 I 1819¹²⁾.

La 1 VII 1824 consiliul aulic propune din nou să adune sinodul sârbesc pentru a alege episcopi la Arad, Karlstadt și Pacraț, la care însă comisarul imperial să aibe grijă să nu mai repete greșala din 1816. Pentru Arad sunt propuși: 1. Maxim Manuilovici; 2. Nestor Ioanovici și 3. Moise Popovici, toți trei arhimandriți¹³⁾.

În chiar anul acesta se ține un sinod electoral care pentru Arad alege însăfârșit pe Nestor Ioanovici¹⁴⁾, candidații însă nu fură confirmați decât în 1828¹⁵⁾.

Noul episcop s'a născut în Făgăraș la 1766 sau 1767 primind din botez numele de Nicolae. Rămânând orfan de mic mama sa se mută cu el la Brașov iar după ce creștu fu dat la negustorul Hagi Mihai Vilara pentru a deprinde profesiunea aceasta care era o tradiție în familia lui. Aci stă până la 24 ani când pleacă să învețe carte la liceul din Pojon pe care îl termină în August 1797. Trece apoi la Teologia din Carloviț pe care nu se știe când o absolvi. Intre timp în Ianuarie 1797 Făgărașenii iar în 1802 Brașovenii îl cer ca episcop în Sibiu. La 1810 era arhimandrit la Besenova și candidat pentru a 3-a oară la episcopia Ardealului dar cade cu 16 voturi¹⁶⁾. După cum am văzut apoi la Arad reușește iarăși cu mare greutate să fie ales; el fu apoi hirotonit la 27 I 1829 și instalat deabea la 22 X 1829¹⁷⁾, cu toate că luase conducerea eparhiei încă din luna Februarie¹⁸⁾. E lucru cert că într'un an de zile cât a păstorit episcopul Nestor Ioanovici el nu va fi putut întreprinde cine știe ce îmbunătățiri în eparhia sa. Insemnătatea lui stă în faptul că e cel dintâiu episcop român al Aradului sub ierarhia sârbească. Episcopul Ioanovici muri la 6/21 Februarie 1830 fiind înmormântat în catedrala din Arad¹⁹⁾.

După moartea lui Stratimirovici comunică împăratului că a numit ca administrator al diecezei pe Iosif Putnic motivând că nu găsește altă persoană mai potrivită pentru scopul acesta²⁰⁾. Putnic însă moare și el în 1830 iar ca administrator fu numit Maxim Manuilovici²¹⁾, care în unire cu Stratimirovici trebui să remonstreze în nenumărate rânduri împotriva propagandei catolice condusă pe față de Samuil Vulcan, ajutat de administrația ungurească²²⁾. În timpul acesta au trecut la unire vreo 10.000 de Români din județul Arad, mai ales în urma vizitei canonice a lui Vulcan din 1834²³⁾.

(Urmează).

10) Foia Diecezană an. 49 Nr. 45 p. 1—2.

17) Dr. Gh. Ciuhandu o. c. p. 25—26.

18) Idem. l. c.

19) Idem o. c. p. 46.

20) Idem o. c. p. 54.

21) Idem o. c. p. 58.

22) Idem o. c. p. 55—56.

23) Dr. St. Pop: Frământări românești etc. p. 8.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile
de vânzare la Librăria diecezană.

10) Idem o. c. p. 181.

11) Idem o. c. p. 181—184.

12) R. S. Molin o. c. p. 18—24.

13) Dr. T. Botiș o. c. p. 189.

14) Dr. Gh. Ciuhandu o. c. p. 22.

15) Idem o. c. p. not. 2.

Notă tipiconală.

În anul acesta Praznicul Bunei-vestiri cade Vineri, săptămâna a III-a din postul Patimilor, deci serviciul se va face după cum urmează:

La Utrenie.

După ce s'a cântat Mărire, și acum cu stihirea de încheiere a Lăudăciunilor, se va ceta *Doxologia cea mică*, ectenia: „Să plinim rugăciunea noastră... etc. *Stihovna* zilei din Triod. Mărire. Și acum, a praznicului, glas 8 „Să se veselească cerurile...“ Strana citește „Bine este a se mărturisi Domnului“, „Sfinte Dumnezeule...“, Ecfonisul: „Că a Ta este împărăția“, Troparul praznicului, ectenia: „Miluește-ne pe noi Dumnezeule“ etc. Otpustul.

La Liturgie.

Se va face Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur începându-se cu Vecernia. (Pentru detalii, vezi Antologhionul Prof. C. Vladu, pentru Utrenie pag. 422, iară pentru Liturgie pag. 434).

ȘTIRI

Sfântul Sinod s'a întrunit și a lucrat săptămâna aceasta, desbătând probleme importante. Între acestea relevăm pe cea a învățământului teologic și amânarea alegerilor eparhiale.

Fabrica eparhială de lumânări dispune de toate categoriile de lumânări în vederea Sf. Paști. Cei cari doresc, să comande, comenzile executându-se prompt.

Din greșală în numărul trecut al foii s'a publicat că salariile pe Martie au fost ridicate dela Stat. De fapt s'au ridicat abia cele pe luna Februarie, făcându-se eroare de tipar.

Nr. 1805 B. 1938.

Cătră

Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale din Eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Monitorul Oficial Nr. 63 din 17 Martie a. c. publică următorul decret-lege.

CAROL al II-lea,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului președintelui Consiliului Nostru de Miniștri și miniștrilor Noștri, secretari

de Stat la Departamentele Cultelor și Artelor ad-interim Finanțelor și Justiției ad-interim, cu Nr. 9.447 din 1938;

Văzând jurnalul Consiliului de Miniștri cu Nr. 485 din ședința dela 8 Martie 1938,

Am decretat și decretăm:

Art. I. Prin derogare dela art. 6, 9 și 10 din Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române din 6 Mai 1925, precum și dela art. 130 și 140 din statutul aceleiași legi, mandatul corporațiilor reprezentative și al organelor executive bisericești, instituite prin acea lege: adunările eparhiale și congresul național-bisericesc, precum și organele executive: consiliul eparhial și consiliul central bisericesc cu eforia bisericii, se prelungeste până la viitoarea modificare a legii și statului de organizare a Bisericii Ortodoxe Române din 6 Mai 1925.

Art. II. Datele fixate pentru alegerea acestor corporațiuni și organe se amână până la noi dispozițiuni.

Dat în București la 11 Martie 1938.

CAROL

Președintele Consiliului de Miniștri,

Miron,

Patriarhul României

Ministrul Cultelor și Artelor ad-interim,

Victor Iamandi

Ministrul finanțelor și ministru al justiției ad-interim.

Mircea Cancicov

În urmare alegerile eparhiale, fixate cu dispoziția Nr. 198 B. — pe teritoriul Regatului României — se amână.

Caransebeș în 19 Martie 1938.

Episcopul:

† VASILE

Aviz

Tot felul de

picturi bisericești,

pictări de biserici

renovări și spălarea bisericilor,
apoi obiecte:

diferite icoane, ripizi, prapori etc. etc.
execută prompt și cu prețuri convenabile

Prof. Gh. I. OTONOĞA

CARANSEBEȘ, Str. Cloșca Nr. 1—3.